

Suvestinė redakcija nuo 2021-01-01 iki 2021-06-30

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1997, Nr. [108-2731](#), i. k. 0971010ISTAVIII-512

Nauja redakcija nuo 2010-12-28:

Nr. [XI-1205](#), 2010-12-07, Žin. 2010, Nr. 153-7780 (2010-12-28), i. k. 1101010ISTA0XI-1205

LIETUVOS RESPUBLIKOS JŪROS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMAS

1997 m. lapkričio 13 d. Nr. VIII-512
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo tikslas

1. Šis įstatymas nustato jūros aplinkos apsaugos pagrindinius principus ir priemones, teises ir pareigas asmenų, kurie verčiasi ūkine veikla, darančia ar galinčia daryti tiesioginį ar netiesioginį poveikį jūros aplinkai, taip pat valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją ir pagrindines funkcijas jūros aplinkos apsaugos valdymo srityje.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo 3 priede.

2 straipsnis. Įstatymo taikymas

Šis įstatymas taikomas:

1) su Lietuvos Respublikos vėliava plaukiojantiems laivams, Lietuvos Respublikos jūros rajone esantiems užsienio laivams;

2) asmenims, kurie Lietuvos Respublikos sausumos ir jūros rajone verčiasi ūkine veikla, darančia ar galinčia daryti poveikį jūros aplinkai;

3) valstybės ir savivaldybių institucijoms, kurių kompetencija ar pagrindinės funkcijos, susijusios su jūros aplinkos apsauga, nustatytos šiame įstatyme.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Atliekų deginimas jūroje** (toliau – **atliekų deginimas**) – sąmoningas atliekų ar kitų medžiagų naikinimas jūroje ugnimi, išskyrus deginimą, būdingą laivų arba kitų jūros įrenginių įprastam naudojimui.

2. **Atliekų šalinimas į jūrą** (toliau – **atliekų šalinimas**) – atliekų atsikratymas jūroje iš laivų, jūros įrenginių ar lėktuvų ir pačių laivų, jūros įrenginių arba lėktuvų palikimas jūroje, išskyrus išmetimą atliekų arba kitų medžiagų, būdingų arba susidarančių įprastai naudojant laivus, jūros įrenginius, ir lėktuvų, įrangos arba medžiagų palikimą jūroje kitiems tikslams, neprieštaraujantiems šio įstatymo reikalavimams.

3. **Baltijos jūros rajonas** – Baltijos jūra ir įplauka į Baltijos jūrą, kuri matuojama nuo lygiagretės, einančios per Skageno iškyšulio Skagerake tašką, kurio koordinatės – 57° 44' 43" šiaurės platumos.

4. **Gera jūros aplinkos būklė** – jūros aplinkos būklė, kai įprastomis sąlygomis jūros vandenys yra švarūs, sveiki, gyvybingi, jūros ekosistemos naudojamos saikingai ir išsaugomas potencialas ateities kartoms:

1) jūros ekosistemų struktūra, funkcijos ir susiję geomorfologiniai, geografiniai, geologiniai ir klimato veiksniai sudaro sąlygas toms ekosistemoms tinkamai funkcionuoti, palaiko jų atsparumą žmonių sukeliams aplinkos pokyčiams. Jūrinės rūšys ir buveinės yra apsaugotos, užkirstas kelias žmonių sukeltam biologinės įvairovės nykimui, o įvairių biologinių komponentų

funkcionavimas yra subalansuotas;

2) ekosistemų hidromorfologinės, fizinės ir cheminės savybės, įskaitant dėl žmonių veiklos atsiradusias savybes, palaiko tas ekosistemas. Antropogeninis medžiagų ir energijos, įskaitant triukšmą, pateikimas į jūros aplinką nesukelia taršos poveikio.

5. **Helsinkio komisija** – 1992 m. Helsinkio konvencijos dėl Baltijos jūros baseino jūrinės aplinkos apsaugos (toliau – Helsinkio konvencija) tikslams įsteigta Baltijos jūros aplinkos apsaugos komisija.

6. **Jūros aplinka** – gyvosios ir negyvosios gamtos elementai, esantys jūroje, virš jūros ir žemės gelmėse po jūra (oras, vanduo, dugnas ir žemės gelmės po jūros dugnu, jų gamtos ištekliai).

7. **Jūros aplinkos būklė** – bendra Lietuvos Respublikos jūros rajono būklė, apimanti ekosistemų struktūrą, funkcijas ir procesus, natūralias ir dėl žmogaus veiklos tame rajone ar už jo ribų susidarantių geomorfologines, geografines, biologines, geologines, klimatinės, fizinės, akustines ir chemines sąlygas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1656](#), 2015-04-23, paskelbta TAR 2015-04-30, i. k. 2015-06590

8. **Jūros aplinkos apsaugos tikslai** – kokybiniai ar kiekybiniai teiginiai apie pageidaujamą įvairių jūros aplinkos komponentų būklę, kuriais vadovaujantis siekiama geros jūros aplinkos būklės atsižvelgiant į galimus pavojus ir žmogaus veiklos poveikį jūros aplinkai. Jūros aplinkos apsaugos tikslai nustatomi remiantis atliktu jūros aplinkos būklės įvertinimu ir Direktyvos 2008/56/EB IV priede pateiktu orientacinių savybių sąrašu.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2315](#), 2019-07-11, paskelbta TAR 2019-07-24, i. k. 2019-12188

9. **Jūros aplinkos būklės įvertinimas** – jūros aplinkos būklės ir žmogaus veiklos poveikio jūros aplinkai nustatymas, kurį sudaro:

1) jūros rajono pagrindinių savybių ir esamos jūros aplinkos būdingų savybių analizė;

2) vyraujančių pavojų ir žmogaus veiklos poveikio jūros aplinkos būklei analizė, apimanti kokybiniais ir kiekybiniais rodikliais išreiškiamą pavojų, pastebimų tendencijų, pagrindinio kaupiamąjo ir sąveikiojo žmogaus veiklos poveikio apibūdinimą;

3) ekonominė ir socialinė jūros rajono naudojimo ir dėl jūros aplinkos blogėjimo atsirandančių išlaidų analizė.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2315](#), 2019-07-11, paskelbta TAR 2019-07-24, i. k. 2019-12188

10. **Jūros įrenginys** (toliau – **įrenginys**) – jūroje esantis stacionarus ar plūdus įrenginys, konstrukcija ar platforma, išskyrus laivą.

11. **Jūros tarša** – dėl žmogaus veiklos kylantis tiesioginis arba netiesioginis medžiagų ar energijos, taip pat žmogaus sukeltamų jūrų povandeninio triukšmo pateikimas į jūros aplinką, kuris daro arba gali daryti neigiamą poveikį, žalą gyviesiems ištekliams ir jūros ekosistemoms, įskaitant biologinės įvairovės nykimą, pavojų žmogaus sveikatai, ir kuris trukdo arba gali trukdyti veiklai jūroje, įskaitant žvejybą, turizmą, rekreaciją ir kitą naudojamąsi jūros aplinka, ir blogina ar gali bloginti naudojamąsi jūros vandens, kelia ar gali kelti nepatogumų tausiai naudotis jūros prekėmis ir paslaugomis.

12. **Jūros teršimo incidentas** (toliau – **teršimo incidentas**) – įvykis arba įvykiai, dėl kurių išmesta arba gali būti išmesta naftos ar kitų teršiančių medžiagų ir kurie kelia arba gali kelti pavojų jūros aplinkai ar pakrantei arba kenkti kaimyninių valstybių interesams.

13. **Kenksmingieji ir ligas sukeliantys vandens organizmai** – vandens organizmai, kurie patekę į vandens telkinius gali kelti pavojų aplinkai, žmonių sveikatai, turtui ir ištekliams, pakenkti biologinei įvairovei ar kitaip trukdyti naudoti šiuos telkinius.

14. **Laivų krovinių liekanos** – iškrovus ir išvalius laivus krovinių triumuose arba cisternose likusios krovinių liekanos, taip pat nutekėję iš triumų ar cisternų skysčiai. Prie krovinių liekanų priskiriami krovinių triumų ir cisternų plovimo vandenys, balastiniai vandenys, jeigu juose yra krovinių liekanų.

15. **Laivuose susidarančios atliekos** – visos eksploatuojant laivus susidarančios atliekos,

įskaitant naftos atliekas iš mašinų skyriaus, nuotekas ir šiukšles, kaip nustatyta 1973 m. Tarptautinės konvencijos dėl teršimo iš laivų prevencijos, papildytos 1978 m. protokolu (toliau – MARPOL 73/78), I, IV, V prieduose, tvarkant (kraunant, sandėliuojant) krovinį susidarančios papildomos atliekos – paklotai, padėklai ir pakavimo medžiagos, fanera, popierius, kartonas, vielos ir plieninės juostos.

16. Lietuvos Respublikos išskirtinė ekonominė zona (toliau – **išskirtinė ekonominė zona**) – už teritorinės jūros ribų esanti Baltijos jūros dalis, kurioje Lietuvos Respublika turi tam tikras suverenias teises, jurisdikciją ir pareigas, nustatytas pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir tarptautinius susitarimus, ir kurios ribas su kaimyninėmis valstybėmis nustato Lietuvos Respublikos tarptautiniai susitarimai ir visuotinai pripažinti tarptautinės teisės principai ir normos.

17. Lietuvos Respublikos jūros rajonas – Lietuvos Respublikos jūros rajono vidaus vandenų, Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos vanduo, jūros dugnas ir po juo esantis gruntas.

18. Lietuvos Respublikos jūros rajono vidaus vandenys (toliau – **jūros rajono vidaus vandenys**) – vandenys, esantys į sausumos pusę nuo bazinės linijos, nuo kurios išskiriama teritorinė jūra, iki sausumos. Lietuvos Respublikos jūros uostų akvatorijos yra jūros vidaus vandenų dalis.

19. Lietuvos Respublikos teritorinė jūra (toliau – **teritorinė jūra**) – Lietuvos Respublikos pakrantės 12 jūrmylių pločio Baltijos jūros vandenų juosta, išskiriama nuo bazinės linijos, jungiančios labiausiai į jūrą nutolusius jūrų uostų molų taškus, kuri yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teritorijos dalis ir kurios ribas su kaimyninėmis valstybėmis nustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, visuotinai pripažinti tarptautinės teisės principai ir normos.

20. Nafta – bet kokio pavidalo nafta, įskaitant gryną naftą, naftos kūrą, naftos nuosėdas, naftos atliekas ir naftos produktus.

21. Regioninis šalių bendradarbiavimas – Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir, kai įmanoma, Baltijos jūros baseino trečiųjų šalių bendradarbiavimas ir veiklos koordinavimas, siekiant parengti ir įgyvendinti Baltijos jūros aplinkos apsaugos planavimo dokumentus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-3113](#), 2020-06-25, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15324

22. Teršiančios medžiagos – į jūros aplinką patekusios medžiagos, kurios gali kelti pavojų žmonių sveikatai, daryti žalos gyviesiems ištekliams, jūros gyvūnijai ir augalijai ar kitaip sukliudyti teisėtai naudotis jūros aplinka.

23. Teršiančių medžiagų išmetimas į jūrą – teršiančių medžiagų arba nuotekų, turinčių tokių medžiagų, išleidimas iš laivo, jūros įrenginio, įskaitant bet kokį išteklį, pašalinimą, išliejimą, prasisunkimą, išpumpavimą, išsiskyrimą arba ištuštinimą, neatsižvelgiant į priežastis, dėl kurių tai įvyko. Teršiančių medžiagų išmetimas į jūrą neapima atliekų šalinimo į jūrą.

24. Uosto priėmimo įrenginys – stacionarus, plūdrus arba mobilus uosto įrenginys, galintis priimti laivuose susidarančias atliekas ir laivų krovinių liekanas.

25. Kitos šio įstatymo sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatyme, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme, Lietuvos Respublikos prekybinės laivybos įstatyme, Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-3113](#), 2020-06-25, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15324

ANTRASIS SKIRSNIS

BALTIJOS JŪROS APLINKOS APSAUGOS POLITIKOS FORMAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

Pakeistas skirsnio pavadinimas:

Nr. [XIII-3113](#), 2020-06-25, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15324

4 straipsnis. Baltijos jūros aplinkos apsaugos politikos formavimas ir įgyvendinimas

1. Atsižvelgiant į Baltijos jūros rajono aplinkos būklę, Baltijos jūros aplinkos apsaugos priemonės suplanuojamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamose nacionalinėse plėtros programose. Baltijos jūros aplinkos apsaugos priemonėmis siekiama:

1) saugoti jūros aplinką, neleisti jai blogėti ir, jei įmanoma, atkurti jūros ekosistemas akvatorijose, kuriose ši aplinka neigiamai paveikta;

2) užkirsti kelią patekti į jūros aplinką taršai ar ją mažinti, užtikrinant, kad jūros biologinei įvairovei, jūros ekosistemoms, žmogaus sveikatai ar teisėtam naudojimuisi jūromis nebūtų poveikio ar didelės rizikos.

2. Nacionalines plėtros programas, kuriose suplanuojamos Baltijos jūros aplinkos apsaugos priemonės, rengia, organizuoja, koordinuoja ir jų įgyvendinimą kontroliuoja Aplinkos ministerija.

3. Nacionalinėse plėtros programose, kuriose suplanuojamos Baltijos jūros aplinkos apsaugos priemonės, turi būti:

1) jūros aplinkos būklės įvertinimas;

2) nustatytos Baltijos jūros rajono geros jūros aplinkos būklės savybės;

3) nustatyti jūros aplinkos apsaugos tikslai;

4) numatyta jūros aplinkos būklės stebėsenos programos parengimas ir vykdymas.

4. Baltijos jūros aplinkos apsaugos priemonėms įgyvendinti rengiamas Baltijos jūros aplinkos apsaugos priemonių įgyvendinimo veiksmų planas, kuriame detalizuojamos šios priemonės ir nustatomi veiksmai gerai jūros aplinkos būklei pasiekti ar išlaikyti.

5. Baltijos jūros rajono geros jūros aplinkos būklės kriterijus, jūros aplinkos būklės įvertinimo, Baltijos jūros rajono geros jūros aplinkos būklės savybių nustatymo, jūros aplinkos apsaugos tikslų, priemonių Baltijos jūros rajono gerai aplinkos būklei pasiekti ar išlaikyti nustatymo reikalavimus tvirtina aplinkos ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-3113](#), 2020-06-25, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15324

5 straipsnis. Stebėsenos programa

1. Aplinkos būklei ir pokyčiams stebėti Lietuvos Respublikos jūros rajone atliekama stebėseną pagal Vyriausybės patvirtintą valstybinę aplinkos stebėsenos programą. Remiantis atliktu jūros aplinkos būklės įvertinimu, su jūrų vandenimis susijusių ekosistemų elementų, antropogeninių pavojų ir žmogaus veiklos rūšių orientaciniais sąrašais, nurodytais šio įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje, šio įstatymo 2 priede nurodytais stebėsenos programos reikalavimais ir vadovaujantis nustatytais jūros aplinkos apsaugos tikslais, papildoma stebėsenos programa, skirta nuolat vertinti jūros aplinkos būklę.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2315](#), 2019-07-11, paskelbta TAR 2019-07-24, i. k. 2019-12188

2. Valstybinę aplinkos stebėsenos programa rengiama vadovaujantis Aplinkos monitoringo įstatymu, šiuo įstatymu, kitais teisės aktais ir atitinkamų Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas. Valstybinės aplinkos stebėsenos programą tvirtina Vyriausybė.

6 straipsnis. Regioninis šalių bendradarbiavimas

1. Planuodama Baltijos jūros aplinkos apsaugos priemones, Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija bendradarbiauja su kitomis Baltijos jūros valstybėmis, kad būtų užtikrintas nuoseklumas ir koordinavimas su kitų Baltijos jūros valstybių aplinkos apsaugos planavimo dokumentais.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-3113](#), 2020-06-25, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15324

2. Rengiant jūros aplinkos būklės įvertinimą ir šio įstatymo 5 straipsnyje nurodytą valstybinę

aplinkos stebėsenos programą, siekiama užtikrinti, kad vertinimo metodai būtų suderinti su kitų Baltijos jūros valstybių vertinimo metodais ir būtų lengviau palyginti stebėsenos rezultatus, atsižvelgti į atitinkamą tarpvalstybinį poveikį ir veiksnius.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas bendradarbiavimas ir derinimas vykdomas per Helsinkio komisiją ar kitą Baltijos jūros rajone veikiančią tarptautinę organizaciją. Bendradarbiaujant remiamasi esamomis programomis ir veikla, plėtojama pagal Lietuvos Respublikos tarptautinius susitarimus.

4. Siekiant geros jūros aplinkos būklės, prireikus Baltijos jūros aplinkos apsaugos priemonių rengimas ir įgyvendinimas koordinuojamas ir bendradarbiaujama su Baltijos jūros baseine esančiomis sausumos valstybėmis. Šis koordinavimas ir bendradarbiavimas vyksta per šio straipsnio 3 dalyje nurodytas organizacijas arba bendradarbiaujama tarpvalstybinių susitarimų dėl tarpvalstybinių upių baseinų rajonų, nurodytų Vandens įstatyme, pagrindu.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-3113](#), 2020-06-25, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15324

TREČIASIS SKIRSNIS TARŠOS PREVENCIJOS REIKALAVIMAI

7 straipsnis. Taršos iš laivų prevencijos reikalavimai ir jų įgyvendinimo tvarka

Susisiekimo ministras, vadovaudamasis šiuo įstatymu, Saugios laivybos įstatymu, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir Europos Sąjungos teisės aktu, reglamentuojančių taršos iš laivų prevenciją, nuostatomis, nustato taršos iš laivų prevencijos reikalavimus ir tokių reikalavimų įgyvendinimo Lietuvos Respublikoje tvarką.

8 straipsnis. Tarptautinių reikalavimų vykdymo užtikrinimas

Laivai, plaukiojantys su Lietuvos Respublikos valstybės vėliava, turi būti eksploatuojami laikantis MARPOL 73/78, Helsinkio konvencijos ir kitų Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių bei Europos Sąjungos teisės aktu, reglamentuojančių taršos iš laivų prevenciją, šio įstatymo ir šio įstatymo pagrindu priimtų teisės aktu nustatytų reikalavimų.

9 straipsnis. Teršiančių medžiagų išmetimas

1. Lietuvos Respublikos jūros rajone ar už jo ribų teršiančios medžiagos gali būti išmetamos tik vadovaujantis šio įstatymo, MARPOL 73/78 ir Helsinkio konvencijos reikalavimais.

2. Užterštumui likviduoti ar užterštumui mažinti naudojamos teršiančios medžiagos negali būti išmetamos be Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos išduoto leidimo. Leidimų likviduoti užterštumą ar leidimų mažinti užterštumą išdavimo tvarkos aprašą tvirtina aplinkos ministras.

10 straipsnis. Apsauga nuo kenksmingųjų ir ligas sukeliančių vandens organizmų

Susisiekimo ministras kartu su aplinkos ministru ir sveikatos apsaugos ministru, atsižvelgdami į tarptautinius reikalavimus ir rekomendacijas, nustato laivų balastinių vandenų ir nuosėdų valdymo ir kontrolės priemonės, skirtas išvengti kenksmingųjų ir ligas sukeliančių vandens organizmų.

11 straipsnis. Taršos iš įrenginių prevencija

Lietuvos Respublikos jūros rajone esantys įrenginiai turi būti eksploatuojami taip, kad būtų išvengta neigiamo poveikio jūros aplinkai. Angliavandenilių ir kitų žemės gelmių išteklių tyrimo (paieškos ir žvalgybos) ir naudojimo (gavybos) metu įrenginiuose susidarančios atliekos ir nuotekos turi būti tvarkomos sausumoje ar įrenginiuose vadovaujantis geriausiais prieinamais gamybos būdais ir praktika, MARPOL 73/78 reikalavimais, išvengiant teršiančių medžiagų išmetimo į jūros aplinką.

12 straipsnis. Atliekų šalinimas ir deginimas

1. Su Lietuvos Respublikos vėliava plaukiojantiems laivams Baltijos jūros rajone atliekas šalinti ir deginti draudžiama.
2. Lietuvos Respublikos jūros rajone atliekas šalinti ir deginti draudžiama.
3. Lietuvos Respublikos jūros rajone iškastam gruntui šalinti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyti draudimai netaikomi.

13 straipsnis. Grunto kasimas ir šalinimas jūroje

1. Lietuvos Respublikos jūros rajone gruntas gali būti šalinamas tik turint tam teisę (turint aplinkos ministro nustatyta tvarka Aplinkos ministerijos įgaliotos institucijos išduotą leidimą šalinti gruntą, neviršijant leidime šalinti gruntą nustatyto grunto kiekio ir šalinant leidime šalinti gruntą nurodytoje vietoje). Prieš išduodant leidimą šalinti gruntą išskirtinėje ekonominėje zonoje, Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija konsultuojasi su Helsinkio komisija.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-2303](#), 2016-04-14, paskelbta TAR 2016-04-26, i. k. 2016-10408

2. Leidimų kasti gruntą jūrų ir jūrų uostų akvatorijose ir šalinti iškastą gruntą jūroje išdavimo taisyklės tvirtina aplinkos ministras.

14 straipsnis. Pranešimai apie teršiančių medžiagų išmetimą, atliekų šalinimą ir deginimą jūroje

1. Laivų kapitonai ir (ar) valdytojai privalo nedelsdami pranešti artimiausios pakrantės valstybės kompetentingai institucijai, jeigu plaukia Lietuvos Respublikos jūros rajone, – Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų Jūrų gelbėjimo koordinavimo centrui (toliau – Jūrų gelbėjimo koordinavimo centras) apie visus įvykius, susijusius su teršiančių medžiagų išmetimu ar galimu išmetimu, jeigu jie pažeidžia šio įstatymo nuostatas, apie kitus teršimo incidentus, taip pat apie kiekvieną susidūrimą ar užplaukimą ant seklumos.

2. Laivų kapitonai ir (ar) valdytojai ir orlaivių vadai, įrenginių valdytojai privalo nedelsdami pranešti artimiausios pakrantės valstybės kompetentingai institucijai apie pastebėtą teršiančių medžiagų išmetimą, atliekų šalinimą ir deginimą, Lietuvos Respublikos jūros rajone – Jūrų gelbėjimo koordinavimo centrui, uosto akvatorijoje – to uosto administracijai.

3. Jūrų gelbėjimo koordinavimo centras privalo nedelsdamas pranešti Aplinkos ministerijos įgaliotai institucijai apie visus šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus įvykius ir taršos incidentus.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

LAIVUOSE SUSIDARANČIŲ ATLIEKŲ IR LAIVŲ KROVINIŲ LIEKANŲ TVARKYMAS

15 straipsnis. Uosto priėmimo įrenginiai

1. Uostų administracijos, krovos kompanijos, laivų remonto ir statybos įmonės privalo užtikrinti, kad uostuose būtų prieinami laivuose susidarančių atliekų ir laivų krovinių liekanų priėmimo įrenginiai, kurie turėtų atitikti laivų, kurie naudojami uostais, reikmes, ir kad laivai, kurie naudojami šiais įrenginiais, nebūtų gaišinami.

2. Uosto priėmimo įrenginiai turi būti tinkami, kad iš laivų, kurie naudojami tuo uostu, galėtų priimti laivuose susidarančių atliekų ir laivų krovinių liekanų kiekį ir rūšis, atsižvelgiant į uosto naudotojų veiklos reikmes, uosto dydį ir geografinę padėtį, į uostą užsukančių laivų tipus ir šio įstatymo 18 straipsnyje nustatytas išimtis.

16 straipsnis. Laivuose susidarančių atliekų pristatymas

1. Į uostą atplaukusio laivo kapitonas, prieš išplaukdamas iš uosto, visas laive susidarančias atliekas pristato į uosto priėmimo įrenginius, išskyrus atvejus, kai iš pateikiamos informacijos paaiškėja, kad laive susidarančioms atliekoms skirta talpykla yra pakankama laikyti visoms laive susidarančioms atliekoms, susikaupusioms ir susikaupsiančioms laivui plaukiant numatomu maršrutu iki pristatymo uosto.

2. Jeigu yra pakankamas pagrindas manyti, kad numatomame pristatymo uoste tinkami uosto

priėmimo įrenginiai neprieinami, arba jeigu tas uostas nežinomas ir dėl to yra pavojus, kad atliekos gali būti išmestos į jūrą, uosto administracija imasi priemonių užkirsti kelią jūros aplinkos teršimui reikalaujama, kad prieš išplaukdamas iš uosto laivo kapitonas pristatytų atliekas į uosto priėmimo įrenginius, išskyrus šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atvejus.

17 straipsnis. Rinkliava už laivuose susidarančių atliekų priėmimo, tvarkymo paslaugas

Rinkliava už laivuose susidarančių atliekų priėmimo, tvarkymo paslaugas yra įskaitoma į jūrų uosto sanitarinę rinkliavą, neatsižvelgiant į tai, ar laivas pristatė atliekas, ar ne.

18 straipsnis. Uosto administracijų suteikiamos išimtys

Jeigu laivai plaukioja pagal tvarkaraštį, dažnai ir reguliariai užsuka į uostus, jeigu yra pakankamai įrodymų dėl priemonių, užtikrinančių, kad laivuose susidarančios atliekos bus pristatomos ir rinkliavos bus mokamos laivo maršrute esančiame uoste, uostų administracijos gali atleisti tokius laivus nuo šio įstatymo 16 ir 17 straipsniuose nurodytų prievolių.

19 straipsnis. Laivų krovinių liekanų pristatymas

Į uostą atplaukiančio laivo kapitonas privalo užtikrinti, kad laivo krovinių liekanos į uosto priėmimo įrenginius būtų pristatomos vadovaujantis šio įstatymo ir MARPOL 73/78 nuostatomis. Visas išlaidas už laivų krovinių liekanų pristatymą sumoka priėmimo įrenginių naudotojas.

20 straipsnis. Laivuose susidarančių atliekų ir laivų krovinių liekanų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimas

Šio įstatymo 15–19 straipsniuose nustatytų reikalavimų įgyvendinimo tvarką tvirtina susisiekimo ir aplinkos ministrai.

**PENKTASIS SKIRSNIS
TERŠIMO INCIDENTŲ LIKVIDAVIMAS**

21 straipsnis. Teršimo incidentų likvidavimas Lietuvos Respublikos jūros rajone ir Kuršių mariose

1. Teršimo incidentų likvidavimo darbus Lietuvos Respublikos jūros rajone organizuoja, koordinuoja ir jiems vadovauja Lietuvos kariuomenė. Šiuos darbus Lietuvos kariuomenė organizuoja, koordinuoja ir jiems vadovauja per Jūrų gelbėjimo koordinavimo centrą.

2. Teršimo incidentų likvidavimo darbus Lietuvos Respublikos jūros rajone, išskyrus jūros rajono vidaus vandenį, vykdo Lietuvos kariuomenė, Kuršių mariose – Vidaus reikalų ministerijos įgaliotos institucijos, jūrų uostų akvatorijose – uostų administracijos.

3. Teršimo incidentų likvidavimo darbams vykdyti Jūrų gelbėjimo koordinavimo centro vadovo prašymu gali būti pasitelkiamos Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, jūrų uostų administracijų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų pajėgos ir priemonės, priskirtos šiems darbams vykdyti pagal Teršimo incidentų likvidavimo jūros rajone darbų planą (toliau – Planas). Šį planą tvirtina krašto apsaugos, aplinkos ir vidaus reikalų ministrai. Jeigu teršimo incidentų likvidavimo darbams vykdyti pagal Planą priskirtų pajėgų ir priemonių neužtenka, turi būti pasitelkiamos papildomos, pagal Planą nurodytoms institucijoms nepriskirtos pajėgos ir priemonės.

4. Šiame straipsnyje nurodytų institucijų pareigas ir įgaliojimus organizuojant, koordinuojant, vadovaujant ir vykdant teršimo incidentų likvidavimo darbus Lietuvos Respublikos jūros rajone nustato Vyriausybė. Šie darbai organizuojami, koordinuojami, jiems vadovaujama ir jie vykdomi remiantis Planu.

22 straipsnis. Teršimo incidentų likvidavimas pakrantėse

Nafta ar kitomis teršiančiomis medžiagomis užterštų Lietuvos Respublikos jūros rajono

pakrančių valymą ir atkūrimą organizuoja savivaldybių administracijos.

23 straipsnis. Teršimo incidentų likvidavimo lokaliniai planai

Įrenginiai, naftos ir cheminių medžiagų terminalai, kiti potencialūs teršimo šaltiniai, jūrų uostų administracijos ir savivaldybių administracijos privalo turėti su Vyriausybės įgaliotomis institucijomis suderintus teršimo incidentų likvidavimo lokalinius planus. Institucijų ir objektų, kurie privalo turėti teršimo incidentų likvidavimo lokalinius planus, sąrašą tvirtina aplinkos ministras. Teršimo incidentų likvidavimo lokalinių planų rengimo reikalavimai nustatomi Plane.

24 straipsnis. Pasirengimas likviduoti teršimo incidentus

Šio įstatymo 23 straipsnyje nurodytos institucijos ir objektų, išvardytų šio įstatymo 23 straipsnyje, valdytojai privalo būti nuolat pasirengę reaguoti į teršimo incidentus. Pasirengimas reaguoti į teršimo incidentus – apsirūpinimas Plane numatytais įrenginiais, laivais, kvalifikuota darbo jėga ir kita.

25 straipsnis. Prevencinės priemonės

Laivų kapitonai ir (ar) valdytojai, jūrų uostų administracijos, kitos šio įstatymo 23 straipsnyje nurodytos institucijos ir objektų, išvardytų šio įstatymo 23 straipsnyje, valdytojai privalo įgyvendinti būtinas priemones avarijoms išvengti arba sumažinti jų tikimybę iki minimumo.

26 straipsnis. Ypatingos priemonės, taikomos teršimo incidento metu

1. Kai Lietuvos Respublikos jūros rajone įvykusi laivo avarija ar teršimo incidentas kelia rimtą ir neišvengiamą grėsmę žmonėms, pakrantei ir su tuo susijusiems interesams, gali būti imamasi ypatingų priemonių (laivas pašalinamas, sudeginamas, paskandinamas), jeigu tai vienintelė išeitis pavojaus išvengti, jį sumažinti ar likviduoti. Sprendimas taikyti ypatingas priemones priimamas Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Ypatingas priemones vykdo Lietuvos kariuomenė Lietuvos Respublikos jūros rajone, išskyrus jūros rajono vidaus vandenį, Vidaus reikalų ministerijos įgaliotos institucijos – Kuršių mariose, jūrų uostų administracijos – jūrų uostų akvatorijose. Ypatingoms priemonėms vykdyti atitinkamai Jūrų gelbėjimo koordinavimo centro, Vidaus reikalų ministerijos įgaliotos institucijos arba jūrų uosto administracijos vadovo prašymu gali būti pasitelkiamos kitų institucijų pajėgos ir priemonės.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

KITOS VEIKLOS VALDYMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS JŪROS RAJONE

27 straipsnis. Lietuvos Respublikos jūros rajone vykdomos veiklos reglamentavimas

1. Gamtos išteklių apsaugą, naudojimą ir kitą veiklą Lietuvos Respublikos jūros rajone nustato šis įstatymas, Aplinkos apsaugos, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymai, kiti įstatymai ir teisės aktai.

2. Hidrotechnikos statinių, vėjo elektrinių, žuvų fermų, uostų ar kitų infrastruktūros statinių statyba, rekonstrukcija, taip pat kasimo, gręžimo, sprogdinimo darbai, seisminiai tyrimai, karinės pratybos ir kita planuojama veikla, galinti turėti neigiamo poveikio jūros aplinkai, atliekama tik Aplinkos apsaugos, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

28 straipsnis. Informavimas apie planuojamą veiklą

Jeigu Lietuvos Respublikos jūros rajone planuojama veikla gali turėti reikšmingos neigiamos įtakos Baltijos jūros aplinkai, apie tai Aplinkos ministerija informuoja Helsinkio komisiją ir kaimynines valstybes, kurioms tokia veikla gali daryti neigiamą poveikį.

29 straipsnis. Saugomų teritorijų steigimas

Lietuvos Respublikos jūros rajono vertingiems arba būdingiems gamtiniais kompleksams, natūralioms buveinėms ar rūšims, gyvūnų migracijos, žiemojimo, sezoninio susikaupimo, dauginimosi vietoms išsaugoti Saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka steigiamos saugomos teritorijos.

30 straipsnis. Lietuvos Respublikos jūros rajono tyrimai

1. Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija koordinuoja Lietuvos Respublikos fizinių ir juridinių asmenų mokslinius tyrimus, susijusius su Lietuvos Respublikos jūros rajono gamtos ištekiais, jų naudojimu ir aplinkos apsauga, o suderinusi su Užsienio reikalų ministerija pagal Jūrų teisės konvencijos nuostatas nustato sąlygas ir išduoda leidimus užsienio valstybių fiziniams asmenims, juridiniams asmenims ar kitoms organizacijoms arba šių juridinių asmenų ar kitų organizacijų padaliniais atlikti Lietuvos Respublikos jūros rajone mokslinius tyrimus. Jeigu tyrimai susiję su Helsinkio komisijos vykdoma Baltijos jūros stebėsenos programa išskirtinėje ekonominėje zonoje, leidimų tyrimams nereikia.

2. Leidimų užsienio valstybių fiziniams asmenims, juridiniams asmenims ar kitoms organizacijoms, šių juridinių asmenų ar kitų organizacijų padaliniais atlikti Lietuvos Respublikos jūros rajone mokslinius tyrimus išdavimo tvarkos aprašą tvirtina aplinkos ministras ir užsienio reikalų ministras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-2303](#), 2016-04-14, paskelbta TAR 2016-04-26, i. k. 2016-10408

SEPTINTASIS SKIRSNIS KONTROLĖ IR ATSAKOMYBĖ

31 straipsnis. Taršos prevencijos reikalavimų vykdymo kontrolė

Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos ir pareigūnai Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo nustatyta tvarka kontroliuoja, ar asmenys vykdo šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytus taršos iš laivų prevencijos ir kitus jūros aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo reikalavimus.

32 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

Pažeidus šio įstatymo reikalavimus, atsakomybė taikoma įstatymų nustatyta tvarka.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS ĮSTATYMO TAIKYMO YPATUMAI

33 straipsnis. Šio įstatymo 7–13 straipsnių taikymo išimtys

Šio įstatymo 7–13 straipsnių nuostatos netaikomos, kai teršiančių medžiagų išmetimo ar šalinimo tikslas yra žmonių gyvybės gelbėjimas ar laivų, įrenginių saugumo užtikrinimas.

34 straipsnis. Leidimų, nurodytų šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje, 13 straipsnyje, 30 straipsnyje, sustabdymo ir panaikinimo sąlygos

1. Leidimų, nurodytų šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje, 13 straipsnyje, 30 straipsnyje, (toliau – leidimai) galiojimas sustabdomas leidimą išduodančios institucijos sprendimu. Sprendime nurodomi leidimo galiojimo sustabdymo motyvai, leidimo galiojimo sustabdymo data ir laikotarpis, per kurį turėtų būti pašalinti nurodyti veiklos sąlygų pažeidimai. Leidimo galiojimas sustabdomas, jeigu:

1) išdavus leidimą, paaiškėja, kad prašyme išduoti leidimą pateikti klaidingi duomenys, ir per leidimą išduodančios institucijos nurodytą laikotarpį leidimą turintis asmuo nepateikia patikslintų duomenų;

2) leidimą turintis asmuo pažeidžia veiklos, kuriai išduotas leidimas, sąlygas ir po įspėjimo per leidimą išduodančios institucijos nustatytą laikotarpį nepašalina nurodytų pažeidimų;

3) kyla pagrįstų įtarimų, kad veikla, kuriai išduotas leidimas, teršia jūros aplinką ar kitaip

kenkia jūros gyviesiems ištekliams ar ekosistemoms ir apie tai nebuvo žinoma išduodant leidimą.

2. Kai asmuo nustatyta tvarka pateikia dokumentus, įrodančius, kad pažeidimai pašalinti, leidimą išdavusios institucijos sprendimu ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo dokumentų gavimo dienos leidimus išduodančioje institucijoje leidimo galiojimo sustabdymas panaikinamas.

3. Leidimų galiojimas panaikinamas leidimą išduodančios institucijos sprendimu, jeigu:

1) asmuo, kurio leidimo galiojimas sustabdytas, per leidimą išduodančios institucijos nustatytą terminą nepašalina pažeidimų, dėl kurių buvo sustabdytas leidimo galiojimas;

2) asmuo, kurio leidimo galiojimas sustabdytas, vykdo leidime nurodytą veiklą;

3) asmuo, kurio leidimo galiojimas jau buvo sustabdytas, pakartotinai per 12 mėnesių nuo jam išduoto leidimo galiojimo sustabdymo dienos pažeidžia veiklos, kuriai išduotas leidimas, sąlygas;

4) pasitvirtina įtarimai, kad veikla, kuriai išduotas leidimas, teršia jūros aplinką ar kitaip kenkia jūros gyviesiems ištekliams ar ekosistemoms ir apie tai nebuvo žinoma išduodant leidimą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

1 priedas. *Neteko galios nuo 2019-07-25*

Priedo naikinimas:

Nr. [XIII-2315](#), 2019-07-11, paskelbta TAR 2019-07-24, i. k. 2019-12188

STEBĖSENOS PROGRAMOS REIKALAVIMAI

Stebėsenos programos (toliau – Programa) nuostatos turi būti tokios, kad:

- 1) stebėsenos rezultatai suteiktą informaciją, kuri būtina jūros aplinkos būklei įvertinti ir nustatyti, kokia pažanga padaryta ir kokią dar reikia padaryti siekiant geros jūros aplinkos būklės;
 - 2) Programos įgyvendinimo metu gauta informacija būtų pakankama nustatyti jūros aplinkos apsaugos tikslams ir rodikliams;
 - 3) pagal stebėsenos rezultatus būtų galima įvertinti šio įstatymo 4 straipsnio 3 dalies 5 punkte nurodytų priemonių poveikį;
 - 4) remiantis stebėsenos rezultatais, būtų galima nustatyti aplinkos būklės pokyčio priežastį ir galimas korekcines priemones, kurių reikėtų siekiant atkurti gerą aplinkos būklę, nustačius nuokrypius nuo siekiamos būklės;
 - 5) stebėsenos rezultatai suteiktą informaciją apie cheminius teršalus žmonių maistui skirtose rūšyse komercinės žvejybos zonose;
 - 6) pagal stebėsenos rezultatus būtų galima patvirtinti korekcinių priemonių sukeltus pageidaujamus pokyčius, o ne žalingą šalutinį poveikį;
 - 7) Programos įgyvendinimas padėtų kaupti informaciją apie Baltijos jūros rajono aplinkos būklę;
 - 8) įgyvendinant Programą naudojami jūros aplinkos būklės vertinimo būdai ir metodai būtų palyginami Baltijos jūros rajone ir Europos Sąjungoje;
 - 9) užtikrintų esamų regioniniu ir tarptautiniu lygiu parengtų stebėsenos programų suderinamumą, siekiant skatinti šių programų nuoseklumą ir išvengti veiklos, susijusios su jūros aplinkos būklės stebėsenos dubliavimo, naudojant tuos stebėsenos būdus ir metodus, kurie yra aktualiausi Baltijos jūros rajonui.
-

IGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2000 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/59/EB dėl uosto priėmimo įrenginių, skirtų laivuose susidarančioms atliekoms ir krovinių likučiams (OL 2000 L 332, p. 81), su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1).

2. 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/35/EB dėl taršos iš laivų ir sankcijų už pažeidimus įvedimo (OL 2005 L 225, p. 11).

3. 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL 2008 L 164, p. 19), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gegužės 17 d. Komisijos direktyva (ES) 2017/845 (OL 2017 L 125, p. 27).

Punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-2315](#), 2019-07-11, paskelbta TAR 2019-07-24, i. k. 2019-12188

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1017](#), 2002-07-02, Žin., 2002, Nr. 73-3092 (2002-07-19), i. k. 1021010ISTA0IX-1017

Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymo 53, 54, 56 ir 57 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-118](#), 2005-02-15, Žin., 2005, Nr. 31-976 (2005-03-05), i. k. 1051010ISTA000X-118

Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymo 46 ir 47 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1109](#), 2007-05-03, Žin., 2007, Nr. 55-2125 (2007-05-19), i. k. 1071010ISTA00X-1109

Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymo pakeitimo ir Įstatymo papildymo priedu įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1560](#), 2008-05-22, Žin., 2008, Nr. 65-2459 (2008-06-07), i. k. 1081010ISTA00X-1560

Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymo 30, 32, 35, 37, 38, 39, 41, 42 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei 33 ir 43 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1205](#), 2010-12-07, Žin., 2010, Nr. 153-7780 (2010-12-28), i. k. 1101010ISTA0XI-1205

Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1656](#), 2015-04-23, paskelbta TAR 2015-04-30, i. k. 2015-06590

Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymo Nr. VIII-512 3 straipsnio pakeitimo įstatymas

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2303](#), 2016-04-14, paskelbta TAR 2016-04-26, i. k. 2016-10408

Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymo Nr. VIII-512 13 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymas

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2315](#), 2019-07-11, paskelbta TAR 2019-07-24, i. k. 2019-12188

Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymo Nr. VIII-512 3, 4, 5 straipsnių ir 3 priedo pakeitimo ir Įstatymo 1 priedo pripažinimo netekusiu galios įstatymas

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-3113](#), 2020-06-25, paskelbta TAR 2020-07-09, i. k. 2020-15324

Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymo Nr. VIII-512 3, 4 ir 6 straipsnių ir antrojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas